
Právní režim pozemků určených k plnění funkcí lesa

JUDr. Jana Tkáčiková, Ph.D

Prameny právní úpravy

☐ Ochranařské

- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 282/1991 Sb., o ČIŽP

☐ Majetkoprávní

- Občanský zákoník
- Devizový zákon
- Zákon č. 95/1999 Sb., o převodech
- Zákon č. 229/1991 Sb., o půdě
- Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku

☐ Související

- Zejm. stavební zákon, katastrální zákon a katastrální vyhláška, zákon o oceňování majetku
-

Pojmy

Pozemky určené k plnění funkcí lesa (§ 3 LZ)

• LESNÍ POZEMKY

- pozemky s lesními porosty
- plochy s porosty odstraněnými za účelem obnovy
- lesní průseky a nezpevněné lesní cesty (šíře max. 4m)
- pozemky s dočasně odstraněnými porosty na základě rozhodnutí orgánu SSL

• JINÉ POZEMKY

- zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, ostatní plochy, hole (s výjimkou pozemků zastavěných a jejich příjezdních komunikací), lesní pastviny a políčka pro zvěř
- pokud nejsou součástí ZPF a s lesem souvisejí nebo slouží lesnímu hospodářství

+

- na základě rozhodnutí orgánu SSL
 - školky a lesní plantáže na jiných pozemcích na návrh vlastníka
 - pozemky neuvedené na návrh vlastníka nebo s jeho souhlasem
- v pochybnostech rozhoduje orgán SSL

Pojmy

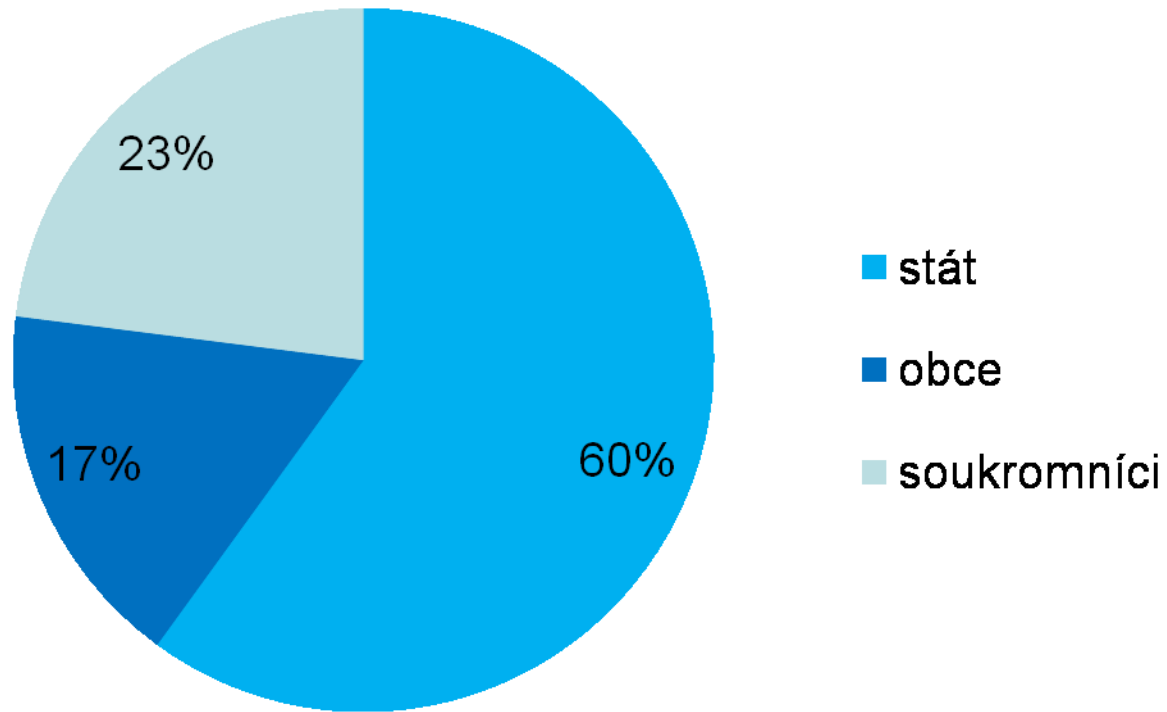
- Les
 - lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa
 - významný krajinný prvek
 - Kategorizace lesů
 - Hospodářské
 - zbytková kategorie
 - Ochranné
 - na základě rozhodnutí orgánu SSL
 - Zvláštního určení
 - stanovené zákonem nebo rozhodnutím orgánu SSL
 - Lesy pod vlivem imisí
 - Vojenské lesy
-

Orgány státní správy lesů (SSL)

- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností
 - Krajské úřady
 - Ministerstvo zemědělství
 - Vojenský lesní úřad
 - Ve vojenských lesích
 - Správy národních parků (MŽP)
 - V lesích národních parků

 - Státní dozor
 - Ministerstvo životního prostředí
 - Česká inspekce životního prostředí
 - Zákon č. 282/1991 Sb.
-

Vlastnictví lesů v ČR

Restituce PUPFL

- Zákon č. 229/1991 Sb., o půdě
 - Překážky vydání
 - Na žádost lesní pozemek jako náhrada
 - Nájemní vztahy ex lege
 - Náhrady za trvalé porosty
 - Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí
 - Zákon č. 95/1999 Sb., o převodech...
 - Zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí,.... z ČR...
 - Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
-

Nakládání s PUPFL

□ Obecně

- Občanský, resp. obchodní zákoník
- Zákon o majetku ČR

□ Specifika

- Devizový zákon
 - Zákon č. 95/1999 Sb., o převodech...
 - Zákon č. 229/1991 Sb., o půdě
 - Zákon o lesích
-

Nakládání s PUPFL

- devizový zákon -

- Omezení při nabývání pozemků PUPFL (§ 17)
 - Bez omezení
 - Tuzemci a cizozemci s českým státním občanstvím
 - Státní příslušníci členských států ES
 - Průkaz o povolení pobytu
 - Trvalý pobyt alespoň 3 roky
 - Vedení v evidenci zemědělských podnikatelů
 - Ostatní cizozemci pouze
 - Děděním, nabývání do SJM, z restitučních titulů
 - ...další právní skutečnosti viz § 17 odst. 1 písm. d)
-

Nakládání s PUPFL

- zákon o lesích -

- Podnájem není dovolen,
 - není-li v nájemní smlouvě dohodnuto jinak (srov. § 666 OZ)
 - Smlouvy o nájmu, podnájmu nebo výpůjčce na dobu kratší než 5 let
 - písemná forma (pod sankcí neplatnosti)
 - ohlašovací povinnost vůči SSL (srov. KZ)
-

Dělení a oplocování lesních pozemků

□ § 12 odst. 3

- „Dělení lesních pozemků, při kterém výměra jednoho dílu klesne pod 1 ha, vyžaduje souhlas orgánu SSL. Orgán státní správy lesů souhlas nevydá, jestliže by dělením vznikly pozemky nevhodného tvaru nebo velikosti, neumožňující řádné hospodaření v lese.“

□ § 32 odst. 7

- „Je zakázáno oplocovat les z důvodů vlastnických nebo za účelem omezení obecného užívání lesa; to se netýká lesních školek, oplocení zřízeného k ochraně lesních porostů před zvěří a oplocení obor nebo farmových chovů zvěře.“
-

Nakládání s PUPFL

- státní lesy -

- Hospodaření se státními lesy
 - Lesy ČR, státní podnik
 - Vojenské lesy a statky ČR, státní podnik
 - MŽP - Správy národních parků
 - Jiné pověřené právnické osoby (např. školní lesní podniky vysokých škol)
 - Podmínky nakládání se státními lesy
 - Viz zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR
 - Předběžný souhlas Ministerstva zemědělství k platnosti právních úkonů
 - Zákaz nájmu a podnájmu za účelem hospodaření
-

Lesy ČR, s.p.

- Státní podnik
 - Zákon č. 77/1997 Sb.
 - Výkon práva hospodaření se státními lesy
 - Vlastním jménem a na vlastní odpovědnost
 - Výkon vlastnických práv se souhlasem zakladatele
 - Správa drobných vodních toků a bystřin
 - Výkon funkce odborného lesního hospodáře
-

Zákon č. 95/1999 Sb.

- Převody lesních pozemků na nestátní subjekty
 - Pouze tzv. odloučené lesní pozemky
 - pozemky, které jsou vklíněné mezi lesní pozemky jiných vlastníků než státu,
 - samostatné lesní pozemky obklopené pozemky, které nejsou určeny k plnění funkcí lesa, ve stanovené vzdálenosti od komplexu státního lesa
 - Omezený okruh nabyvatelů
 - Obce
 - Veřejné výzkumné instituce nebo veřejné vysoké školy
-

-
- Nezcizitelné PUPFL dle zákona č. 114/1992 Sb.
 - Na území NP, NPP, NPR
 - Výjimka
 - Majetkové restituce
 - Směna odůvodněná ochranou přírody
 - Nepřevoditelné lesní pozemky dle zákona č. 95/1999 Sb.
 - V lesích ochranných a zvláštního určení
 - V hospodářských lesích nad 10 ha
 - Ve vojenských újezdech
 -
-

Obecné užívání lesů

- Právo každého
 - Vstupovat na vlastní nebezpečí
 - Sbírat lesní plody a suchou na zemi ležící klest pro vlastní potřebu
 - Povinnost každého
 - Nepoškozovat les
 - Nenarušovat lesní prostředí
 - Dbát pokynů vlastníka (nájemce), jeho zaměstnanců
 - Omezení
 - Na základě rozhodnutí orgánu SSL na návrh vlastníka nebo z vlastního podnětu nebo nařízení obce
 - Ochrana lesa
 - Zdraví a bezpečnost občanů
 - Na základě ustanovení jiných právních předpisů
 - Ochrana přírody a krajiny
 - Vojenské lesy
-

□ Výčet zakázaných činností (§ 20)

- Nevztahuje se na hospodaření v lese

■ Pro všechny osoby

- znečišťování odpady, pastva dobytka, odhazování i jen doutnajících předmětů, narušování vodního režimu a hrabání steliva

■ Pro všechny s výjimkou vlastníků

- např. rušení klidu a ticha, těžba stromů, jízda motorovými vozidly, rozdělávání ohně
- výjimku může povolit vlastník lesa
- orgán SSL rozhodne o výjimce, pokud by bylo porušeno právo jiného vlastníka

■ výjimky pro výkon práva myslivosti

- organizované nebo hromadné sportovní akce na základě oznámení orgánu SSL se souhlasem vlastníka
-

Lesnické plánování

- Oblastní plány rozvoje lesů
 - Metodický nástroj státní lesnické politiky
 - Doporučené zásady hospodaření v lesích
 - Lesní hospodářské plány
 - Povinnost zajistit zpracování na své náklady při vlastnictví více než 50 ha a pro státní lesy
 - Lesní hospodářské osnovy
 - Zpracování zadává na své náklady orgán SSL
 - Právo vlastníků převzít a využít osnovu při hospodaření
 - Závazná ustanovení
 - Celková výše těžeb
 - Podíl zpevňujících a melioračních dřevin při obnově porostu
 - Inventarizace lesů
 - Povinnost vlastníka strpět související potřebné úkony a poskytnout informace
-

Povinnosti vlastníků – nájemců

- Nepoškození a neohrožování lesa
 - Nepoškození zájmů jiných vlastníků
 - Zachování funkcí lesa
 - Zachování genofondu lesních dřevin
 - Provádění účelného obhospodařování
 - dle kategorie lesa
 - Hospodaření v souladu se zákonem, LHP nebo LHO a v součinnosti s odborným lesním hospodářem
 - Obnova lesních porostů
 - Těžba dříví
 - Ochrana lesa před škodlivými činiteli
 - Provádění meliorací a hrazení bystrin
 - Vedení lesní hospodářské evidence
-

Podpora hospodaření v lesích

- Ve formě služeb nebo finančních příspěvků
 - O poskytnutí rozhoduje ministerstvo nebo krajský úřad
 - Na poskytnutí není právní nárok
-

Omezení vlastníků PUPFL

- Omezení hospodaření
 - V důsledku rozhodnutí orgánu SSL (§§ 11/3, 22/2)
 - Právo na náhradu újmy
 - V lesích ochranných a zvláštního určení (§ 36/4)
 - Náhrada zvýšených nákladů
 - V lesích v důsledku ochrany přírody a krajiny (z. č. 114/1992 Sb.)
 - Náhrada za ztížení lesního hospodaření
 - V důsledku činností třetích osob (např. výstavba) (§ 21)
 - Náhrady za poškození lesa
 - Újmy i zvýšených provozních nákladů
 - Za smýcený lesní porost
 - Povinnost vlastníka PUPFL strpět
 - Provedení opatření k zajištění bezpečnosti osob a majetku
 - Provedení inventarizace lesů
 - Provedení meliorací a hrazení bystřin
-

Povinnosti ostatních osob

- ❑ Zákaz ohrožování nebo poškozování
 - ❑ Zákaz používání PUPFL k jiným účelům bez povolení
 - ❑ Provádět opatření k zajištění bezpečnosti osob a majetku před škodami (např. sesuvy půdy, přesah větví a kořenů, ...)
 - ❑ Strpět užití pozemků
 - k lesní dopravě (po dohodě a za náhradu)
 - k přípravě, budování a údržbě zařízení meliorací a hrazení bystrin (za náhradu)
 - k provádění preventivních činností
 - ❑ Provádět opatření k vyhubení škodlivých organismů
 - na základě rozhodnutí orgánu SSL
-

Využití PUPFL k jiným účelům

- Rozhodnutí orgánu SSL
 - Na žádost vlastníka NEBO ve veřejném zájmu
 - Zásady
 - Přednostní použití méně významných pozemků a minimalizace narušení hospodaření v lesích
 - Dbát, aby nedocházelo k nevhodnému dělení lesa a k ohrožení sousedních lesních porostů
 - Nenarušování zařízení sloužících lesnímu hospodářství, jinak uvedení do původního stavu nebo náhradní řešení
 - Zřizování pozemních komunikací a průseků s ohledem na nebezpečí eroze
-

Využití PUPFL k jiným účelům

- Povinnosti při stavební, těžební a průmyslové činnosti
 - Minimalizace škod při provádění prací
 - Vytváření předpokladů pro rekultivace
 - Povinnosti při zpracování a projednání návrhů dokumentací
 - Dbát zachování lesa
 - Navrhnout a zdůvodnit řešení nejvhodnější, včetně variant
 - Rozhodování v jiných řízeních, jsou-li dotčeny zájmy dle LZ
 - Jen se souhlasem orgánu SSL
-

Využití PUPFL k jiným účelům

- Odnětí PUPFL nebo omezení využívání PUPFL
 - Rozhodnutí orgánu SSL o odnětí nebo omezení
 - výjimky § 15 odst. 3 LZ
 - Trvalé nebo dočasné
 - Na žádost
 - Odlesňování až po nabytí právní moci navazujícího rozhodnutí (např. stavebního povolení)
 - Změna nebo zrušení
 - na návrh žadatele, vlastníka pozemku anebo z vlastního podnětu
 - vyžaduje-li to veřejný zájem nebo přestane-li pozemek sloužit účelu, pro který bylo rozhodnutí vydáno
 - Zánik
 - uplynutím doby
 - Poplatek za odnětí
 - Stanovení v rozhodnutí o odnětí
 - Výjimky § 17 odst. 2 LZ
 - Není dotčena povinnost nahradit vzniklou újmu vlastníku lesa
 - Srov. odnětí půdy ze ZPF
-

Odpovědnost

- Správně-právní
 - Za přešupek při obecném užívání lesa
 - Zákon o lesích
 - Za jiný správní delikt při hospodaření a dalších činnostech
 - Zákon o lesích
 - Zákon o ČIŽP
 - Pokuty, opatření k nápravě,...
 - Trestně-právní
 - Za trestný čin např. poškození lesa (§ 295)
 - Trestní zákoník
 - Není dotčena odpovědnost za škodu, příp. ekologickou újmu
 - Občanský zákoník
 - Zákon č. 17/1992 Sb., zákon č. 167/2009 Sb.
-

Děkuji za pozornost...
